

KIRJALLINEN KYSYMYS

Suomen monikkoperheiden aseman parantaminen

Eduskunnan puhemiehelle

Monikkoperheeksi kutsutaan perhettä, johon on syntynyt samanaikaisesti enemmän kuin yksi lapsi, ts. kaksosten, kolmosten ja nelosten perheet. Perheessä voi olla lisäksi myös muita lapsia. Syntyvien monikkolasten määrä Suomessa on 2000-luvulla vakiintunut, noin 870 perheeseen vuosittain syntyy kaksoset tai kolmoset (v. 2004 kaksoset 849:een ja kolmoset 16 perheeseen).

Monikkoperheessä on aina enemmän lapsia kuin suomalaisessa lapsiperheessä keskimäärin. Monikkoperhe on aina keskimääräistä suurempi suomalainen perhe. Moninkertainen onni perheelle tuo myös moninkertaiset elämänhallinnan vaatimukset. Sosiaalietuudet perustuvat edelleen osittain raskauskohtaiseen ajatteluun, jolloin useamman lapsen samanaikainen syntyminen ei tule riittävästi huomioiduksi kaikilta osin sosiaali- ja terveyslainsäädännössä ja monikkoperheet eivät ole tasavertaisessa asemassa lapsensa yksittäin saaneisiin verrattuna.

Monikkoperheet tulisikin saattaa tasavertaiseen asemaan lapsensa yksittäin saaneiden kanssa. Monikkoperheellisyys uhkaa erityisesti alkuvaiheessaan vanhempien jaksamista. Kunnallinen kotiin annettava apu on sitä palvelua, joka parhaiten kohdentuisi ja vähentäisi vaikeimmassa asemassa olevien monikkoperheiden tilanteen kriisiytymistä. Kotipalvelutyö kunnissa kohdennettuna perheisiin on vähentynyt voimakkaasti tai se on lakkautettu kokonaan. Usein kuntien kotipalvelutyön resurssit kohdentuvat vanhuspalveluun. Kotiin annettava lastenhoito- ja kotipalveluapu tulisi turvata ennaltaehkäisevästi nykyistä paremmin, koska monikkovanhemmillä on suurempi uupumisriski.

Monikkolasten syntyminen ei ole perheen omaehtoinen valinta, vaan elämän eteen tuoma tilanne. Perheelle tulee yhtä aikaa kustannukset kahdesta tai kolmesta lapsesta, tilanne johon perhe ei ole varautunut. Monikkoperheellisten taloudelliset kustannukset ovat oleellisesti suuremmat, kuin ns. yksittäin syntyneiden lasten perheet. Tavanomaiset kustannukset kasvavat kerralla.

Monikkoraskaus on riskiraskaus ja lähes puolet monikkolapsista syntyy ennenaikaisesti tai keskosena. Myös lasten vammautumisen riski on suurempi monisikiöraskaudessa. Usein monikkolapsien äiti on tiheämmässä äitiyspoliklinikan seurannassa ja joutuu usein olemaan useitakin viikkoja olemaan raskauden loppuvaiheessa osastohoidossa, mistä aiheutuu myös lisäkustannuksia perheelle. Mm. tarvikkeet ja vaatteet hankitaan samanaikaisesti lasten syntymästä alkaen kaikille lapsille, joten kierrätykseen ei ole mahdollisuutta. Leikki-, koulu- ja teini-ikäisillä monikkolapsilla harrastusten lisäkuluja tuovat harrastusvälineiden hankinta, sillä varusteita on hankittava uutena tai käytettynä useat samankokoiset samanaikaisesti. Monikkolasten muut kulut tulevat aina yhtäaikaisesti (mm. kurssikirjoissa ei kierrätysmahdollisuutta, autokoulukulut ym. kulut 2-4 lapselle samanaikaisesti). Tilavammalle autolle tulee tarve, koska useimmiten entisessä autossa ei ole tilaa ei kaikille lapsille, 2 -4 lisäturvavälineille, kaksostenrattaille ja muille tarvikkeille. Lisäksi perhe joutuu investoimaan tilavampaan asuntoon lisätilaa saadakseen. Lisäinvestoinnit aiheuttavat selvästi pitkäkestoiset menoporaat kotitaloudelle maksutavasta riippumatta (vuokra, pankkilaina, osamaksu jne.). Perheen lastenhoitokulut kasvavat erityisesti pikkulapsivaiheessa.

Monikkoperheiden kotiin annettava kotipalvelu/ lastenhoitoapu olisi turvattava valtion ja kunnan yhteisin toimin, näin se olisi perheiden tukea arjessa selviytymisessä sekä ennaltaehkäisevää toimintaa perheen hyväksi. Myös terveydenhuollossa perheiden tukeminen kärsii, sillä neuvolan terveydenhoitajalla saattaa olla vastuullaan 600 -700 lasta ja se on puolet suosituksista enemmän. Juuri neuvolan terveydenhoitajan tuki olisi erityisesti monikkoperheiden vanhempien erityinen ennaltaehkäisevä tuki kaikenlaisissa lapsia koskevissa kysymyksissä. Tämä muodostaa uhan ennalta ehkäisevän työn resurssien heikentymisen kunnissa.

Päivähoitomaksuissa monikkolapsia ei huomioida mitenkään erityisesti, vaikka samanaikainen päivähoitoon tarve ja samanaikaiset moninkertaiset kustannukset kestävät koko lasten päivähoitoajan. Sosiaalietuuksissa monikkoperheellisyys on jo osittain huomioitu (vanhempainraha, äitiysavustus), mutta osa etuuksista rakentuu edelleen oletukselle siitä, että lapsia syntyy kerrallaan vain yksi.

Täten esitänkin sosiaali- ja terveysministeriölle, että se perustaa erillistyöryhmän, jonka tehtävänä olisi valmistella esityksiä sosiaali- ja terveyslainsäädännön kehittämistä ja taloudellisten etuuksien kehittämistä monikkoperheiden osalta. Näin ensi kevään hallitusneuvotteluissa olisi valmiit esitykset tarvittavista toimita.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Onko sosiaali- ja terveysministeriö tiedostanut monikkoperheiden erityistarpeet ja aikooko ministeriö valmistella uusia esityksiä ongelmakysymysten ratkaisemiseksi ja taloudellisten etujen vahvistamiseksi esimerkiksi laajapohjaisen asiantuntijatyöryhmän perustamisen kautta.

Helsingissä 29 päivänä syyskuuta 2006
Antti Rantakangas / kesk.